

הפוסק
הפוסק
הפוסק

של דופי. כאילו האמר דרך משל שההכרחהו המליך ומניחו באזמנות רעה, באמת אם כל עסקו תמיד כל היוים באותו אומנות, ישוב לזמן מן הזמנים מצדקת לכו להיות רשע גמור, כי ידוע הדבר ואמת שכל אדם נפעל כפי פעולותיו, כמו שאמרנו.

ועל כן אמרו חכמים זכרונם לברכה [מכות דף ב"ג ע"ב] רצה המקום לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות, כדי להפסיק בהן כל מחשבותיו ולהיות בהן כל עסקיו, להטיב לנו באחריותנו, כי מתוך הפעולות הטובות אנונו נפעלים להיות טובים חוכים לחיי עדי...

לכן אתה, ראה גם ראה מה מלאכתך תעסקיך כי אחרים תמשך ואתה לא תמשכם. ואל יבטוחך יצרך לומר: אחרי היות לבי שלם ותמים באמונת אלהים מה הפסד יש כי אתענג לפעמים בתענוגי אנשים לשבת בשווקים וברחובות, להחליצך עם הלצים ולדבר צרות, ופוצא באלו הדברים שאין מביאין עליהם אשמות וחטאות, הלא גם לי לבב כמורם, קטני עבה ממתניהם, ומודע ימשכוני הם אחריהם. אל בני, השמר מפניהם פן תלכד ברשתם, רבים שחו מתוך כך כוס הרעליתם, ואתה את נפשך תחציל.

ואחר דעתך זה אל יקשה עליך מעתה ריבוי המצוות בענין זכירת ניסי מצרים, שהן עמוד גדול בתורתנו, כי ברכות עסקינו בהם נתפעל אל הדבר, כמו שאמרנו."

שמעיהו קמ"ע"ב

"אמר רב יהודה אמר רב: לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוה, אפילו שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה - בא לשמה. שבשבר

ספר החינוך - מצות שז:

"שלא לשובור עצם מכל יעצם לא תשברו בו: שלא לשובור עצם מכל יעצם לא תשברו בו: שנאמר [שמות י"ב, מ"ז] ועצם לא תשברו בו:

משושי המצוה, לזכור ניסי מצרים, כמו שכתבנו באחרות. וגם זה גזע מן השורש הנוצר, שאין כבוד לבני מלכים ויועצי ארץ לגור העצמות ולשברים ככלבים, לא יאות לעשות ככה כי אם לעניי העם הרעבים. ועל כן בתחלת בואנו להיות טעולת כל העמים ממלכת כהנים ועם קדוש, וככל שנה ושנה באותו הזמן, ראוי לנו לעשות מעשים המראים בנו המעלה הגדולה שעלינו לה באותה שעה. ומתוך המעשה והדמיון שאנונו עושין נקבע בנפשותינו הדבר לעולם:

ואל תחשוב בני לתפוש על דברי ולומר, ולמה זה יצא אותנו השם יתברך לעשות כל אלה לזכרון אותו הנס, והלא בזכרון אחד יעלה הדבר במחשבתנו ולא ישכח מפי זרענו. כי לא מחכמה תתפשי על זה, ומחשבת הנער ישיאך לדבר בן. נעתה בני אם בינה שמעה זאת והטח אונך ושמי, אלמדך להועיל בתורה ובמצוות. דע כי האדם נפעל כפי פעולותיו, ולכו וכל מחשבותיו תמיד אחר מעשיו שהוא עושה בהם, אם טוב ואם רע.

ואפילו רשע גמור בלבבו וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היוים, אם יערה רוחו וישים השתדלותו ועסקו בהתמדה בתורה ובמצוות, ואפילו שלא לשם שמם, מיד ינטה אל הטוב וככה מעשיו ימות היצר הרע, כי אחרי הפעולות נמשכים הלכבות. ואפילו אם יהיה אדם צדיק גמור ולבבו ישר ותמים, חפץ בתורה ובמצוה, אם אולי יעסק תמיד בדברים

אבות דרבי נתן פרק ששון [א]:

"דבר אחר: הוי מתאבק בעפר רגליהם זה רבי אליעזר, ושוחה בצמא את דבריהם זה רבי עקיבא.

מה היה תחלתו של רבי עקיבא? אמרו בן ארבעים שנה היה ולא שנה כלום. פעם אחת היה עומד על פי הבאר. אמר: מי חקק אבן זו? אמר: לא המים שתדיר [נופלם] עליה בכל יום? אמרו לו: עקיבא אי אתה קורא אבנים שחזקן מים?!

מיד היה רבי עקיבא דן קל וחומר בעצמו: מה רך פסל את הקשה, דבר תורה שקשה כברל על אחת כמה וכמה וכמה שחזקקו את לבי שהוא בשר דם.

מיד חזר ללמוד תורה. הלך הוא ובנו וישבו אצל מלמדי תינוקות. א"ל: רבי, למדתי תורה. אחז רבי עקיבא בראש הלוח ובנו בראש הלוח. כתב לו אלק בית ולמדה. היה לומד והולך עד שלמד כל התורה כולה."

פסחים נט"ע"ב:

"תניא, אמר רבי עקיבא: כשהייתי עם הארץ אמרתי מי יתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור. אמרו לו תלמידיו: רבי, אמור ככלב. אמר להן: זה נשר ושובר עצם זהו נשר ואינו שובר עצם"

מדר"ש"א:

ואנשכנו כו'. אין דרך השונא לנשור ממש ובשבירת עצם כדמסיק. אבל ר"ל שהייתי מתרגו עליו להרע לו שכן דרך המתרגו על חברו הוא נשר שיתיו זה על זה כמ"ש חורק עליו שני, ושברית עצם כחמור היינו להרע לו הרבה."